

Vergaderjaar 2024–2025

25 424

Geestelijke gezondheidszorg

Nr. 752

**BRIEF VAN DE MINISTER VAN BINNENLANDSE ZAKEN EN
KONINKRIJKSRELATIES**

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 27 mei 2025

Hierbij zend ik u, mede namens de Minister van Justitie van Veiligheid (JenV), de Staatssecretaris van Langdurige en Maatschappelijke Zorg (LMZ), de Staatssecretaris van Jeugd, Preventie en Sport (JPS) en de Minister van Volkshuisvesting en Ruimtelijke Ordening (VRO) de antwoorden op de aanvullende vragen van het lid Mutluer (GL/PvdA) en lid Michon-Derkzen (VVD) naar aanleiding van de Parlementaire verkenning verward/onbegrepen gedrag en veiligheid.

De Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties,
J.J.M. Uitermark

Vragen opvolging parlementaire verkenning Verward/onbegrepen gedrag en veiligheid

Vragen naar aanleiding van financiële informatie in Kamerbrief over financieringsstromen voor de aanpak van personen met verward en/of onbegrepen gedrag (brief 28 maart 2025¹).

1. Tijdens het Vragenuur van 21 januari 2025² gaf de Staatssecretaris Jeugd, Preventie en Sport aan dat er door VWS en JenV € 112 miljoen beschikbaar is gesteld voor een regionale aanpak van verward/onbegrepen gedrag. Het is onduidelijk hoe dat bedrag is opgebouwd. Waar is dit bedrag op gebaseerd?

VWS heeft aan het eerste actieprogramma lokale initiatieven voor mensen met verward gedrag (AVG) € 48 mln. bijgedragen. AVG had een looptijd van 4 jaar (2017 – 2021). Dit programma heeft met ingang van 2021 een vervolg gekregen door middel van het huidige Actieprogramma Grip op onbegrip (AGO). Het oorspronkelijke bedrag hiervoor was € 52 mln., betaald door VWS en had een looptijd van 5 jaar (2021–2025). Begin 2023 is er ook een bedrag van € 64 mln. vanuit J&V overgeboekt naar ZonMw voor de uitbreiding van het Actieprogramma Grip op Onbegrip. Deze uitbreiding is een aanvulling op het Actieprogramma Grip op Onbegrip en beschrijft een traject van vier jaar: van 2023 t/m 2026. In totaal is er dus € 116 mln. beschikbaar voor het actieprogramma. Het bedrag van € 112 mln. betreft het subsidiebudget. De programmakosten van ZonMw zijn hier niet in meegenomen. Om projecten die van start zouden gaan vanuit de aanvullende middelen van JenV ook voldoende tijd te geven, is de totale looptijd van het programma verlengd tot en met 2027.

2. Opvallend is dat het bedrag op de J&V begroting voor de aanpak verward gedrag in de beslisnota bij de kabinetsreactie³ (€ 26 miljoen) verschilt van het bedrag in de brief van 28 maart (€ 28,5 miljoen). Er is dus een verschil van € 2,5 miljoen, dat volgens de brief van 28 maart besteed wordt aan de levensloopaanpak en andere initiatieven. In de beslisnota stond nog dat een bedrag van € 10 miljoen uit de € 26 miljoen (o.a.) naar de levensloopaanpak ging. Kunnen de bewindspersonen ingaan op de verschillen in bedragen in de beslisnota en de Kamerbrief van 28 maart?

Over de financieringsstromen met betrekking tot de aanpak van personen met verward en/of onbegrepen gedrag hebben wij uw Kamer op 28 maart jl. bij brief geïnformeerd in reactie op het verzoek van de VCK over inzicht in de financieringsstromen⁴. Voorgaande jaren was er structureel € 26 mln. beschikbaar op de begroting van JenV. Deze middelen komen uit de coalitiemiddelen van Rutte IV. Een deel van de eerder beschikbare middelen voor de aanpak personen met verward gedrag zijn per 2025 herverdeeld en worden onder meer aan NIFP-rapporteurs besteed in het kader van de versterking van de strafrechtketen. Het gaat hierbij in totaal om € 7,5 mln. Zie hiervoor ook de motie van de Leden Ellian e.a. en de reactie hierop van de voormalige MJenV en MRb⁵.

¹ Kamerbrief over financieringsstromen voor de aanpak van personen met verward en of onbegrepen gedrag | Kamerstuk | Rijksoverheid.nl.

² https://www.tweedekamer.nl/kamerstukken/plenaire_verslagen/detail/2024-2025/43#80665559.

³ <https://www.rijksoverheid.nl/documenten/beleidsnotas/2024/11/18/tk-beslisnota-bij-beleidsreactie-eindrapport-parlementaire-verkenning-verward-onbegrepen-gedrag-en-veiligheid>.

⁴ Kamerstukken vergaderjaar 2024–2025, 25 424 nr. 729

⁵ Kamerstukken II, vergaderjaar 2022–2023, 29 279, nr. 805 en Kamerstukken II, vergaderjaar 2023–2024, 29 279, nr. 836

Op de begroting van Jenv is nu in totaal structureel € 18,5 mln beschikbaar voor de aanpak voor personen met verward/onbegrepen gedrag. De door u aangehaalde € 28,5 mln. is de optelsom van deze € 18,5 mln en de € 10 mln. aan POK-middelen voor de Zorg- en Veiligheidshuizen. Van het totaal van € 18,5 mln gaat tot en met 2026 € 16 mln. naar het Actieprogramma Grip op Onbegrip (AGO) van ZonMw voor de brede aanpak voor personen met verward/onbegrepen gedrag. De overige € 2,5 mln. per jaar wordt op dit moment besteed aan initiatieven zoals de levensloopaanpak, het landelijk coördinatiepunt beveiligde bedden en losse subsidies, zoals bijvoorbeeld aan Schiphol Social Work.

3. Hoeveel is er nu en de komende jaren beschikbaar voor de levensloopaanpak? Waar worden de POK-middelen precies aan besteed? Worden deze ook aan de levensloopaanpak besteed, omdat de POK-middelen aan de Zorg- en Veiligheidshuizen (ZVH-en) worden besteed en de ZVH de levensloopaanpak uitvoeren? Kan hier een nadere toelichting en uitsplitsing gegeven worden? Wat betekent het voor de ZVH'en (en de levensloopaanpak) als de POK-middelen na 2027 niet langer beschikbaar zijn?

Voor dit jaar is er vanuit JenV en VWS € 3,5 mln. beschikbaar gesteld voor de coördinatiekosten van de levensloopaanpak. Voor de komende jaren worden met betrokken partijen opties uitgewerkt om de structurele financiering te borgen. In de brief van de Werkagenda aansluiting reguliere forensische zorg wordt u hierover rond de zomer nader geïnformeerd.

Sinds 2021 hebben de ZVH-en specifiek voor de aanpak van mensen met (hoog) risicovol verward gedrag € 10 mln. ontvangen uit de Parlementaire Ondervragingscommissie Kinderopvangtoeslag (POK) middelen. De middelen zijn nu bestemd voor de versterking van de coördinatiefunctie van de ZVH-en en het voeren van procesregie op deze doelgroep. Bij 30 van de 31 ZVH-en zijn deze procesregisseurs aangesteld die regie voeren op de complexe, domein overstijgende casuïstiek, waaronder de levensloopaanpak.

Deze middelen zijn vanuit het kabinet als een structurele bijdrage beschikbaar aan gemeenten beschikbaar gesteld. De effectiviteit van de inzet van het totaal aan POK middelen door gemeenten wordt volgens afspraak in 2026 geëvalueerd, met het oog op inzet van de middelen in 2027 e.v. Op basis van het onderzoek ten behoeve van deze evaluatie zal een uitsplitsing gegeven kunnen worden. Zonder deze middelen kunnen de ZVH-en geen coördinatie en regie meer voeren op de Levensloopaanpak en op andere (lichtere) persoonsgerichte aanpakken op mensen met verward en gevaarlijk gedrag. Het succes van de levensloopaanpak is gebaseerd op de samenwerking tussen alle netwerkpartners en daarvoor is regie op het proces en de werkwijze door de ZVH-en essentieel. Tevens is het zo dat de ZVH-en voor de Levensloopaanpak procesregisseurs in dienst hebben genomen die inmiddels veel kennis en ervaring hebben binnen deze aanpak. Deze kennis en ervaring zullen in dit scenario eveneens verdampen.

4. Hoe wordt de financiering van het Actieprogramma Grip op Onbegrip (AGO) na 2026 geregeld? Kan de Minister garanderen dat er voldoende middelen structureel beschikbaar blijven?

5. Hoe wordt zicht gehouden op de overige middelen die ingezet worden voor de aanpak van verward gedrag, maar die niet nu niet specifiek aan deze aanpak toegedeeld worden (politieoptreden, versterking van curatieve geestelijke gezondheidszorg, suïcidepreventie en bijv. de aanpak van dak- en thuisloosheid?)

6. Kan de Kamer vanaf de begroting 2026 een overzichtconstructie⁶ ontvangen om overzicht te houden over alle middelen die gaan naar aanpak verward gedrag?

Beantwoording van vraag 4, 5 en 6

De looptijd van het AGO (zie ook antwoord op vraag 1) is verlengd tot en met 2027. Uitgangspunt van de gezamenlijke aanpak in de jaren 2025 en 2026 is dat op basis van de beschikbare middelen zal worden gezien wat er nodig is om de bestaande initiatieven verder te ontwikkelen en structureel te borgen en welke nieuwe initiatieven kunnen worden ondersteund.

Op de begrotingen van JenV en VWS zijn vanaf 2027 structurele middelen gereserveerd, specifiek voor de aanpak van personen met verward of onbegrepen gedrag. Dit betreft vanaf 2027 structureel € 16 mln. bij JenV en circa € 7 mln. bij VWS. Het is juist dat ten behoeve van de aanpak van personen met verward en onbegrepen gedrag ook andere middelen worden ingezet. Het inzicht in de omvang van deze middelen is niet aanwezig, omdat de daartoe benodigde toerekening aan deze specifieke doelgroep – vanuit een diversiteit aan regelingen en uitvoerders – in de betreffende domeinen niet plaatsvindt.

Vragen naar aanleiding van kabinetsreactie op Eindrapport Parlementaire verkenning verward/onbegrepen gedrag en veiligheid (Brief 18 november 2024⁷)

Coördinatie en probleemeigenaarschap

7. Kunnen de bewindspersonen duidelijkheid geven over de structurele financiering van de levensloopaanpak? Kunnen de bewindspersonen aangeven of de middelen die nu in de Kamerbrief van 28 maart genoemd worden hiervoor voldoende zijn?

Voor 2025 is hiervoor een bedrag van ca. € 3,5 mln. opgenomen. Daarnaast wordt in 2025 ook een deel van de levensloopaanpak bekostigd via zorgverzekeraars en zorgkantoren. Zoals bekend zal de huidige, tijdelijke oplossing voor het financieren van de coördinatietaak van de levensloopaanpak vanaf 2026 komen te vervallen. In afstemming met betrokkenen worden op dit moment opties uitgewerkt om structureel de financiering hiervan te borgen. De inschatting van het aantal geïncludeerden bepaalt hoeveel middelen hiervoor nodig zijn. In de brief van de Werkagenda aansluiting reguliere forensische zorg wordt u hierover rond de zomer nader geïnformeerd.

8. Kan de Minister al vóór de evaluatie van de inzet van de structurele POK-middelen in 2027 duidelijkheid geven over de structurele financiering van de ZVH, zodat er geen tijdelijk gat ontstaat?

De Parlementaire Ondervragingscommissie Kinderopvangtoeslag (POK) middelen zijn structureel beschikbaar gesteld, waarvan € 150 mln. voor versterking van de dienstverlening bij gemeenten. Hiervan is tot 2027 € 10 mln. expliciet voor de aanpak voor mensen met (hoog) risicovol verward gedrag beschikbaar gesteld en toegevoegd aan de algemene uitkering van het Gemeentefonds. Deze middelen worden nu besteed aan de versterking van de coördinatiefunctie van de ZVH-en en het voeren van procesregie op de aanpak door ketenpartners van deze doelgroep. Bij 30

⁶ Overzichtconstructies | Rijksbegrotingsvoorschriften

⁷ Kamerbrief met beleidsreactie eindrapport verward onbegrepen gedrag en veiligheid | Kamerstuk | Rijksoverheid.nl.

van de 31 ZVH-en zijn deze procesregisseurs reeds aangesteld, zij voeren regie op de complexe, domeinoverstijgende casuïstiek. De vraag van de Vereniging Nederlandse Zorg- en Veiligheidshuizen (N-ZVH) met betrekking tot de structurele financiering ziet niet op de basisinzet op deze doelgroep, maar betreft onder andere een versterking hierop. Er zal dus op de Levenslooppaanpak en andere (lichtere) persoonsgerichte aanpakken op mensen met verward en gevaarlijk gedrag geen gat ontstaan.

9. Wanneer zijn het Landelijk Kader doorontwikkeling ZVH en de samenwerkingsagenda gereed, hoe wordt de samenwerkingsagenda precies geïmplementeerd en hoe committeren de netwerkpartijen zich hieraan?

In het Landelijk Kader zijn de ambities van de ZVH-en voor de doorontwikkeling voor 2030 vastgesteld en omarmd door alle betrokken bestuurders uit het netwerk van de Landelijke Stuurgroep Zorg en Veiligheid. Op dit moment worden de ambities door de netwerkpartijen vertaald naar concrete doelstellingen en acties om tot een uitvoerbare en actiegerichte samenwerkingsagenda te komen. De verwachting is dat de samenwerkingsagenda eind september 2025 door de Landelijke Stuurgroep Zorg en Veiligheid wordt vastgesteld en de komende jaren wordt gemonitord. Deze landelijke samenwerkingsagenda dient als leidraad voor de doorvertaling naar plannen van regionale stuurgroepen zorg en veiligheid.

10. Hoe wordt naast inzet op meer uniformiteit bij de ZVH ook ingezet op meer bekendheid van de ZVH, onder andere bij rechters, zoals de aanbeveling luidde in het eindrapport?

In de samenwerkingsagenda, die naar verwachting eind september 2025 gereed is, is naast de inzet op harmonisering, ook de stevige positionering van de ZVH-en geprioriteerd. De ZVH-en zijn voor veel professionals inmiddels al wel het logische regionale regiepunt voor het aanpakken van problematiek in domein overstijgende samenwerking. Toch is de herkenbaarheid, bekendheid en positionering nog vaak afhankelijk van lokale dynamiek, individuele inzet of lokale structuren. De komende jaren zetten we samen met partners in op het verstevigen van deze positie en herkenbaarheid, door de landelijke netwerkpartners als ambassadeurs in te zetten binnen hun eigen netwerk op landelijk en regionaal niveau. Er zal ook een landelijk communicatieoffensief worden gestart, gericht op bestuurders, managers, beleidsmakers en professionals, waarin het verhaal van de ZVH-en zichtbaar wordt gemaakt. Op deze manier wordt inzichtelijk waar het verschil wordt gemaakt, welke mensen en organisaties daaraan bijdragen en nodig zijn, en wat gezamenlijk wordt bereikt. Een mooi voorbeeld hiervan is het Landelijk Kader «Met zorg aangepakt» dat in november 2024 is gepubliceerd.

11. Blijft de Minister van BZK ook procesregisseur van de interdepartementale aanpak personen met verward/onbegrepen gedrag na 2025? Zo nee, waarom niet en wie gaat de coördinerende functie dan overnemen? En waarom is gekozen voor een dergelijke korte periode?

In de brief aan uw Kamer van 18 november 2024 is aangegeven dat de (tijdelijke) rol van procesregie door de Minister van BZK vooralsnog de periode tot en met 2025 betreft. Inmiddels is door betrokken bewindspersonen besloten, indacht de aanbeveling van de parlementaire verkenning en de benodigde aanpak van de problematiek, om die periode te verlengen tot en met 2026.

12. Zijn er voldoende mogelijkheden tot procesregie van het Ministerie van BZK als er geen verantwoordelijkheden, wetgeving en budgetten overgaan? Welke doorzettingsmacht heeft de procesregisseur?

In lijn met de aanbeveling van de parlementaire verkenning is gezien op welke wijze deze het beste opvolging kan krijgen. Afgesproken is dat de Minister van BZK tijdelijk de rol van procesregisseur vervult. Met als doel het versterken van de verbinding en integrale aanpak van de problematiek, met instandhouding van ieders verantwoordelijkheid. Belangrijk in de afgesproken werkwijze is dat de betrokken departementen gedurende de genoemde periode een gezamenlijk programmamanagement voeren, gepositioneerd onder verantwoordelijkheid van de Minister van BZK. Daar zal ook de voortgang van de opvolging van aanbevelingen worden bewaakt. Het overhevelen van bestaande verantwoordelijkheden voor wetgeving en financiën is, anders dan de nu gemaakte afspraken over gezamenlijk optrekken onder procesregie van de Minister van BZK, niet mogelijk. Het gaat hierbij niet zo zeer om doorzettingsmacht maar om in samenspraak vanuit de benodigde deskundigheid en perspectieven de goede maatregelen te treffen.

13. Hoe gaat de Minister van BZK opvolging geven aan de aanbeveling om de overkoepelende wetgevingsagenda te coördineren? Hoe kijken de bewindspersonen naar medeondertekenen of (verplicht) raadplegen van de Minister van BZK bij wetten of besluiten over de thematiek?

Uitgangspunt is dat nieuw beleid en nieuwe wetgeving die relevant is voor de problematiek van verward en onbegrepen gedrag betrokken wordt in de gezamenlijk aanpak. Daarmee wordt ook de betrokkenheid van de Minister van BZK geborgd. Als procesregisseur zal BZK een rol nemen om de samenhang van dit beleid en deze wetgeving te bevorderen. Hierin neemt het afgesproken gemeenschappelijke programmamanagement een faciliterende rol.

Het vertrekpunt is dat de bewindspersonen primair verantwoordelijk zijn voor wetgeving op hun eigen beleidsterrein. Medeondertekening van de Minister van BZK ligt voor de hand bij wetgeving met belangrijke effecten voor decentrale overheden en – gedurende de periode van tijdelijke procesregie – ook voor overige wetgeving die direct verband houdt met de aanpak van de problematiek van verward en onbegrepen gedrag.

E33-meldingen uitsplitsen

14. Kunnen de Ministers aangeven waarom gedifferentieerd labelen van E33-meldingen door de politie volgens hen geen meerwaarde heeft? Wordt daarmee niet juist duidelijk of er meer of minder mensen met verward/onbegrepen gedrag zijn, iets dat nu uit de stijging van het aantal meldingen niet af te leiden is? Hoe gaan de bewindspersonen dit anders bijhouden?

15. De politie zet in plaats daarvan in op moderne data science technieken om meer inzicht te krijgen in de omvang en «context» van de problematiek. Wat houdt dat in? Waarom is dat wel een manier om meer inzicht te krijgen in het aantal personen met verward/onbegrepen gedrag?

Antwoord op vraag 14 en 15

Op het moment dat een incident geregistreerd wordt bij de politie, krijgt deze een incidentcode. Zo registreert de politie incidenten met verward en/of onbegrepen gedrag in principe met de code E33. Ook als het incident later een andere aard blijkt te hebben, wordt de initiële code veelal niet aangepast, dit heeft binnen de totale werklast van de politie namelijk geen prioriteit en heeft ook geen invloed op de afhandeling van

het incident. De politie bezit ook niet de (medische) deskundigheid om een diagnose te stellen van de soort of de oorzaak van verward en/of onbegrepen gedrag die nodig is om een accurate verdere onderverdeling maken. In de praktijk kan het dus voorkomen dat een E33-incident later beter een andere code had kunnen krijgen. Bovendien kunnen ook andere incidenten een verband hebben met verward en/of onbegrepen gedrag, bijvoorbeeld een poging tot zelfdoding. De maatschappelijke klasse E33 geeft slechts een beeld van de incidenten waar de politie bij betrokken is en is nooit bedoeld (geweest) om heel specifiek op te verantwoorden. Het is niet een code die door andere instanties wordt gehanteerd, maar wel bekend is. Inzet op verdere gedifferentieerde labeling van E33-incidenten heeft daarom geen meerwaarde voor de inzet van politie of de bredere aanpak en zorgt voor extra druk op de politiecapaciteit door trainingen en administratieve lasten.

Het Informatie-Analyse-Team van Justitie en Veiligheid (IAT) van het Ministerie van JenV en de politie in de periode 2017–2022 een thematische analyse uitgevoerd naar de meldingen en incidenten van personen met verward/onbegrepen gedrag die met de politie in aanraking zijn gekomen. Zoals aan uw Kamer gemeld laat de analyse van het Informatie Analyseteam zien dat dat één persoon kan zorgen voor meerdere incidenten waar de politie bij betrokken is. Dit betekent dat de stijging van het aantal E33-incidenten niet per definitie wil zeggen dat de omvang van de groep personen met verward/onbegrepen gedrag groeit.

Door onder meer een analysemethode met tekstquery's in het politieregistratiesysteem heeft het IAT incidenten met personen met verward/onbegrepen gedrag geïdentificeerd. Op deze manier is de initiële labelling minder relevant, en is het mogelijk inzicht te krijgen in een grotere, relevante categorie dan alleen de als E33 geregistreerde incidenten. Vervolgens is bepaald welke unieke personen bij deze meldingen betrokken waren. Door deze analysemethodiek periodiek te herhalen is het mogelijk inzicht te houden in zowel het aantal incidenten als het aantal personen zoals geregistreerd bij de politie te monitoren. Bovendien maakt deze methodiek het mogelijk om relevante context te verbinden aan deze incidenten en betrokken personen. Voorbeelden hiervan zijn het inzicht in de hotspots van incidenten of de koppeling met CBS-data over betrokken personen.

Om een nog beter kwalitatief en kwantitatief beeld te krijgen wordt in aanvulling op de IAT analyse een onderzoek uitgevoerd naar de politie-inzet bij incidenten met personen met verward/onbegrepen gedrag en hoe de politie hier mee om kan gaan met de blijvende druk van dergelijke incidenten in de samenleving. De eerste onderzoeksresultaten zullen naar verwachting eind 2025 bekend zijn.

Om ook inzicht te krijgen over de groep personen met verward en/of onbegrepen gedrag die niet bij de politie bekend is ZonMW een project gestart om te komen tot een brede monitor om een beter kwantitatief beeld te krijgen op landelijk en regionaal niveau.

16. ZonMw werkt aan een monitor/dashboard met indicatoren, om een beter kwantitatief beeld te krijgen op landelijk en regionaal niveau. Wanneer wordt de monitor van ZonMW verwacht? Wat voor type indicatoren wordt in deze monitor opgenomen? Zal deze monitor ook inzicht geven in de omvang van de problematiek van mensen met verward/ onbegrepen gedrag?

ZonMw is op dit moment in gesprek met enkele partijen om te verkennen of een landelijke monitor meerwaarde biedt ten aanzien van reeds

bestaande monitors. Hier zal na de zomer duidelijkheid over zijn. ZonMw bekijkt daarnaast de mogelijkheden om gemeenten in de gelegenheid te stellen om met behulp van lokale databronnen, bijvoorbeeld die nu beschikbaar zijn bij GGD, beter zicht te krijgen op de doelgroep. Om vervolgens te kijken of deze bronnen doorvertaald kunnen worden naar landelijk niveau.

Verlichten werklust politie

17. Op basis van welke experimenten concluderen de bewindspersonen precies dat de aanwezigheid van GGZ in de meldkamer geen toegevoegde waarde heeft? Zijn de bevindingen hetzelfde voor heel Nederland, of zijn er verschillen per regio?

In de periode 2018 tot 2020 zijn er experimenten uitgevoerd in vier verschillende regio's in Nederland; Twente, Gelderland-Midden, Flevoland en Haaglanden. Bij deze experimenten was acuut psychiatrische hulpverlening (APH) deeltijd of voltijd aanwezig op de meldkamer. De experimenten onderstreepten dat nauwe samenwerking tussen alle betrokken partijen, zoals de meldkamer, de crisisdienst ggz en huisartsenspoedpost, van belang is in de aanpak van personen met onbegrepen of verward gedrag. Daarbij is veel aandacht nodig voor het maken van goede afspraken over onder andere samenwerking, verwachtingen en veiligheid. Wel bleek dat de APH-triagist slechts een enkele keer tijdens een dienst werd ingezet voor een melding of het geven van advies. Daarom werd de inzet van de ggz-medewerker op de meldkamer uiteindelijk als te kostbaar ervaren, zeker in tijden waarin schaarste van zorgpersoneel landelijk alleen maar toeneemt.

Daarom is het belangrijk te investeren in duidelijke samenwerkingsafspraken, bijvoorbeeld binnen het samenwerkingsverband zorgcoördinatie. Op die manier kan de nauwe samenwerking die nodig is voor de aanpak van personen met onbegrepen gedrag effectief vorm krijgen. Daarbij is het essentieel rekening te houden met de schaarse regionale situatie en de specifieke behoeften in een gebied.

18. In welke regio's gaan de pilots waarbij de «ambulance via de meldkamer» wordt verplaatst naar het Regionale Zorg coördinatiecentrum (ZCC), plaatsvinden? Is het de bedoeling dat dit op den duur een uniforme werkwijze wordt voor alle regio's of is het ook mogelijk dat in sommige drukke regio's aanwezigheid van GGZ op de meldkamer wel mogelijk is?

De pilots onderzoeken of het mogelijk en wenselijk is de meldkamerfunctie ambulancezorg geheel of gedeeltelijk buiten de meldkamer uit te voeren. Hierbij is het mogelijk dat de meldkamerfunctie ambulancezorg zich buiten de meldkamer verplaatst naar de zorgcoördinatielocatie, of dat zorgcoördinatie in de nabijheid van de meldkamer ambulancezorg wordt georganiseerd. Bij de pilots is oog voor de (multidisciplinaire)samenwerking binnen zowel de meldkamer als de zorg. Op dit moment zijn er twee pilotaanvragen goedgekeurd. Dit betreft een pilot in Midden-Nederland en een pilot in Flevoland/Gooi en Vechtstreek. Bij beide pilots wordt de meldkamerfunctie ambulancezorg verplaatst naar dezelfde locatie waar zorgcoördinatie plaatsvindt, en waar ook het contact met de ggz is.

Naar aanleiding van de uitkomsten van de pilots wordt er een besluit genomen over de toekomstige aansluiting tussen de meldkamerfunctie ambulancezorg en zorgcoördinatie. Deze uitkomsten worden begin 2027 verwacht. Tot die tijd kan nog niet worden aangegeven hoe de werkwijze er in de toekomst uit gaat zien.

19. In hoeverre heeft het landelijk Meldpunt Zorgwekkend Gedrag nu brede bekendheid?

Het landelijk meldpunt onderhoudt structureel contact met de regionale en lokale meldpunten door middel van periodieke nieuwsbrieven, werkbezoeken op locatie bij de meldpunten zelf en door middel van het organiseren van fysieke netwerkbijeenkomsten, waaronder de landelijke netwerkdag voor regionale en lokale meldpunten.

Er is ook een besloten digitale community voor de meldpunten beschikbaar waar het landelijk meldpunt relevante informatie deelt, webinars organiseert en overleg faciliteert tussen het landelijk meldpunt en de regionale en lokale meldpunten. Bij wijzigingen in contact- en bereikbaarheidsgegevens leveren de meldpunten bij het landelijk meldpunt de contactgegevens aan die nodig zijn om landelijke dekking van telefonische bereikbaarheid te garanderen en de bereikbaarheid per mail voor de politie in het kader van de meldingen die de politie aanreikt aan de meldpunten. Hierdoor zijn de contactgegevens altijd up to date en weten de regionale meldpunten en het landelijk meldpunt elkaar te vinden. Daarnaast wordt het landelijk meldpunt op de relevante webpagina's van stakeholders structureel onder de aandacht gebracht, zoals de website van de VNG, de website van de GGD én de website van het Rijk.

De Staatssecretaris van Jeugd, Preventie en Sport van VWS is voornemens om ook dit jaar de landelijke campagne te herhalen om de bekendheid onder burgers te vergroten.

20. Wat waren de bevindingen uit de evaluatie van de communicatiecampagne om het Meldpunt bekender te maken? Hoe verhoudt dit Meldpunt zich tot initiatieven in steden zoals het nummer dat de gemeente Amsterdam heeft ingesteld voor niet-acute meldingen?

Uit de evaluatie blijkt dat de communicatiecampagne goed zichtbaar was op relevante locaties en een groot bereik had.

Het landelijk meldpunt zorgwekkend gedrag is een landelijk telefoonnummer (0800–1205), waar zowel burgers als professionals gebruik van kunnen maken. Via dit telefoonnummer wordt de beller doorgeschakeld naar het advies- en meldpunt van zijn regio/gemeente voor het melden en bespreken van niet-acute situaties omtrent zorgwekkend gedrag. Het landelijk meldpunt fungeert dus als laagdrempelige toegangspoort richting lokale meldpunten. Zij verzamelen informatie en bepalen of, en zo ja welke, vervolgactie nodig is.

Het meldpunt Amsterdam heeft onlangs het meldpunt zorgwekkend gedrag en het meldpunt woon-overlast samengevoegd. Ook in andere regio's worden er meldpunten samengevoegd. Het staat gemeenten vrij om de scope van de meldpunten zelf te bepalen. Zij hebben namelijk lokale beleidsvrijheid.

21. De bewindspersonen vermelden dat het Actieprogramma Grip op Onbegrip (AGO) via het Ministerie van JenV 20 miljoen euro voor projecten gericht op «vroegsignalering en opvolging in de wijk» beschikbaar heeft gesteld. Er zijn 43 projecten toegekend en daarbij zijn inmiddels 98 gemeenten betrokken. Welke van de AGO-projecten gericht op vroegsignalering zijn best practices? Kunnen deze projecten landelijk en structureel worden geïmplementeerd als zij succesvol zijn?

De aanpak met inzet van een wijk-GGD'er heeft zich bewezen, er zijn inmiddels 55 projecten gestart waarbij 115 gemeenten zijn betrokken.

Hiermee gaan we richting landelijke implementatie. Het Landelijk coördinatiepunt wijk-GGD is ondergebracht bij het Centrum voor Criminaliteitspreventie en Veiligheid (CCV). Dit coördinatiepunt draagt bij aan de inhoudelijke inbedding van het beroepsprofiel Wijk-GGD door het profiel, taken en verantwoordelijkheden van de Wijk-GGD'er vast te stellen. Daarbij kijken zij onder andere naar werkzame elementen om meer zicht te krijgen in de minimale vereisten waar het beroepsprofiel aan moet voldoen.

In het interdepartementale programma bespreken we wat er nodig is om initiatieven zoals de wijk-ggd'er verder door te ontwikkelen en kijken we of de werkbare onderliggende elementen structureel behouden kunnen blijven. Daarbij moeten we oog houden voor ruimte voor regionale invulling.

22. Hoe gaat inzet op wat bewezen werkt en effectief is eruit zien? Wat is de evaluatiestrategie?

Centraal binnen de projecten van AGO staat het samen leren door te doen. Daarvoor richten projecten een doorlopend leer- en verbeterproces in, waar regionale monitoring en evaluatie onderdeel van is en wetenschappelijke, praktijk- en ervaringskennis wordt samengebracht. Hierdoor kunnen ook in de toekomst nieuwe regionale vraagstukken gezamenlijk opgepakt worden. Daarnaast loopt er binnen AGO een landelijk begeleidings- en evaluatietraject (BE-Grip) met als doel om de leereffecten van activiteiten en interventies expliciet te maken op landelijk niveau en uit te kunnen wisselen. Daarbij gaat het leren van goede praktijk niet alleen om het ergens anders op dezelfde manier te implementeren maar ook te kijken naar de onderliggende mechanismen en hoe deze kunnen worden toegepast in de lokale situatie.

23. Wat betekent «verbinding leggen» met de Regionale kenniswerkplaatsen (RKOG) om de wijkGGD'er toekomstbestendig te maken? Wat is precies een RKOG? Wie is daarvoor verantwoordelijk?

Regionale kenniswerkplaatsen onbegrepen gedrag (RKOG) zijn regionale kennisinfrastructuren die bestaan uit onderwijsinstellingen, zorg- en welzijnsorganisaties, praktijkorganisaties, onderzoeksinstituten, ervaringsdeskundigen én naasten. In een regionale kenniswerkplaats werken professionals uit het sociaal-, zorg- en veiligheidsdomein samen met mensen met onbegrepen gedrag en hun naasten aan regionale vraagstukken, het uitwisselen van informatie en het ontwikkelen van oplossingen. De geselecteerde vraagstukken en ontwikkelde oplossingen zijn in veel gevallen ook relevant voor de projecten vroegsignalering (Wijk-GGD). Daarom vindt er uitwisseling tussen de projecten RKOG en vroegsignalering plaats. Zo richt één regionale kenniswerkplaats zich specifiek op het doorontwikkelen van wijk-GGD binnen de regio.

24. Betekent «toekomstbestendig maken» ook dat de wijk-GGD'er landelijk wordt uitgerold?

Zie het antwoord op vraag 21

25. Om welke «innovatieve manieren van werken» gaat het om de continuïteit van de inzet van wijkagenten te waarborgen?

Op 21 februari 2025 heeft de Minister van JenV de Kamer laatstelijk geïnformeerd over de zichtbaarheid en nabijheid van agenten⁸. In deze brief is aangegeven op welke wijze de politie, vanuit het gegeven dat de politiecapaciteit begrensd is, zich inzet en ook blijft inzetten op verbinding met de samenleving. Dit is noodzakelijk voor de vroege en tijdige signalering van afwijkend gedrag in buurten en wijken. Ook samen met andere (zorg)partners in de wijk. Het is noodzakelijk voor de politie om benaderbaar te zijn voor de mensen die over mensen in hun omgeving een melding willen doen of hun zorgen daarover willen uiten. In deze brief is gemeld dat de politiecapaciteit de afgelopen jaren al flink is gegroeid en dat ook dit kabinet flink investeert in de slagkracht van de politie. De Minister van JenV is in deze brief ook ingegaan op welke manieren de politie niet alleen poogt fysiek aanwezig te zijn maar ook steeds meer online. Met innovatieve concepten en digitale kanalen zal in de toekomst de politie ook steeds meer bereikbaar en toegankelijk zijn. Deze digitale aanwezigheid en beschikbaarheid zal bestaan naast de daadwerkelijke fysieke aanwezigheid in wijken en buurten. De signalerende rol van de politie evenals de benaderbaarheid van de politie zullen hierdoor niet veranderen. De verbinding van de politie met de bewoners is en blijft belangrijk.

26. Wanneer krijgen we een uitwerking van de gesprekken met de Beschermd Wonen Maatschappelijke Opvang (BW/MO)-instellingen die openstaan voor crisisbedden? Wordt in de uitwerking meegenomen dat in deze 24/7 plekken deskundige sociale- en zorg hulpverlening aanwezig is? 27. Zijn er ook mogelijkheden om de 24/7 beschikbare bedden bij andere organisaties te beleggen?

Antwoord op vraag 26 en 27

Eind 2026 wordt de Kamer geïnformeerd over de uitkomsten van de gesprekken met de BW/MO-instellingen in het kader van crisisbedden. Daarin nemen we de aanwezigheid van sociale en zorg hulpverlening in de BW/MO instellingen mee.

28. In hoeverre is de module de-escalerend optreden op de Politieacademie een gerichte training voor de omgang van politie met personen met verward/ onbegrepen gedrag?

29. Klopt het dat deze module nu nog niet door elke aspirant in de basisopleiding wordt gevolgd? Zo nee, waarom niet en waar hangt het vanaf om dit wel op te nemen in de algemene opleiding?

Antwoord op vraag 28 en 29

In de voortgangsbrief over de opvolging van de aanbevelingen uit de parlementaire verkenning die u recent heeft ontvangen is over bovenstaande vragen over de opleiding van agenten opgenomen:

De politie beziet voortdurend hoe zij het beste invulling kan geven aan haar taken en welke werkwijzen daarvoor passend zijn. Zo is in het kader van deze aanpak recent het onderwijsaanbod Zorg en Veiligheid geactualiseerd en wordt deze verder doorontwikkeld, inclusief de module Personen met verward gedrag. Daarin is aandacht voor vroegsignalering en preventie. Daarnaast zijn er verschillende (digitale) leermiddelen beschikbaar over het thema, en wordt geëxperimenteerd met het verweven van de benodigde kennis in bijvoorbeeld IBT-trainingen. In aanvulling op de landelijk gevalideerde leermiddelen, verzorgen de eenheden zelf informeel onderwijs, zoals op vakdagen en in teambriefings. De inzet van ervaringsdeskundigen is een vast onderdeel in het onderwijsaanbod.

⁸ Kamerstukken II, 2024/25, 29 628, nr. 1253

Daarnaast is in de eenheden langs de lijn van één aanpak Veiligheid Voorop! onder meer geïnvesteerd in lokale samenwerking en regie, en de deskundigheid van politiemedewerkers. Deze aanpak richt zich op het zorgen voor veiligheid in acute situaties en in structureel onveilige situaties, in samenwerking met partners. De politie zet in op een verdere professionalisering en versterking van deze werkwijze binnen de politieorganisatie en richting betrokken organisaties en (zorg)instanties. Zorg en Veiligheid casuïstieken zijn vaak thema overstijgend en vragen van politie om een goede mono-regievoering. Daarom is de politie aan het investeren in het structureel opnemen van een regisseur Zorg en Veiligheid in elk basisteam.

Aanvullend op hetgeen er in de brief staat treft de politie in zijn optreden op straat vaak situaties aan die op het eerste oog niet duidelijk zijn over wat er aan de hand is. Om te voorkomen dat door de aanwezigheid en de taal en benadering van de agent escalatie ontstaat is een juiste bejegening noodzakelijk. De inhoud van de module de-escalerend optreden komt kort aan de orde in de basisopleiding van alle aspiranten. In de module komt het omgaan met personen met verward/onbegrepen gedrag aan bod; dit kan gaan om verschillende casussen en situaties waarin de-escalatie van belang is. Er zijn vele vraagstukken die op de politie afkomen en dat vergt meer inzet van de politieacademie dan mogelijk is. Daarom is voor deze oplossing gekozen.

30. Wat betekent «in gesprek zijn over verregaande ondersteuning» bij ZonMw-initiatieven zoals street triage, geïntegreerde interventieteams, meldkamertrriage en opvangplekken? Betekent dit dat ingezet wordt op structurele landelijke beschikbaarheid van deze best practices?

Er is een groot scala aan goed werkende praktijken in de regio's geïnitieerd. De benadering die als passend wordt ervaren is mensgericht, proactief, wijkgericht, herstelgericht, gericht op meerdere leefgebieden, de-stigmatiserend en multidisciplinair. Via kennisindeling stimuleert het Actieprogramma Grip op Onbegrip dat regionale partijen op basis van kennis over goede praktijken een keuze en/of combinatie van praktijken kunnen inzetten die passend is bij hun regionale context.

In het interdepartementale programma bespreken we wat er nodig is om de initiatieven verder door te ontwikkelen en kijken we of de werkbare onderliggende elementen structureel behouden kunnen blijven en daarmee verregaand kan worden ondersteund. Daarbij moeten we oog houden voor ruimte voor regionale invulling.

31. In hoeverre ondersteunt het kabinet de politie hierbij (financieel)? Wanneer is er duidelijkheid over deze «verregaande ondersteuning»?

Op dit moment loopt de financiering voor initiatieven van ZonMW tot en met 2027. Ook de politie heeft enkele aanvragen daarvoor ingediend, veelal in samenwerking met partners op lokaal en regionaal niveau. Zoals bekend draagt het Ministerie van JenV 16 miljoen euro per jaar bij aan het Actieprogramma Grip op Onbegrip. Voor de verdeling van de financiën na 2026 wordt in de komende periode overleg gevoerd met o.a. de VNG, maar uiteraard ook met de politie en andere partners.

Daarbij betrekken we ook de uitkomsten van de inventarisatie die nu door de politie wordt uitgevoerd naar alle lopende initiatieven binnen de eenheden op het snijvlak van zorg en veiligheid (en dus ook de aanpak van verward/onbegrepen gedrag). Deze wordt rond de zomer afgerond.

Informatie-uitwisseling

32. De beleidsreactie vermeldt dat een voorstel om de Openbare GGZ-taak (OGGZ-taak) voor gemeenten weer (meer nadrukkelijk) op te nemen in de Wet maatschappelijke ondersteuning 2015, met daarbij grondslagen voor gegevensverwerking door het meldpunt niet-acuut, nu is opgenomen in het Wetsvoorstel aanpak meervoudige problematiek sociaal domein (Wams). Wat regelt de Wams precies als het gaat om de bemoeizorg-taak (OGGZ) voor gemeenten?

Het voorstel is om de definitie van het begrip maatschappelijke ondersteuning in de Wet maatschappelijke ondersteuning 2015 (Wmo 2015) aan te passen. Door daar het volgende onderdeel aan toe te voegen: «het bieden van openbare geestelijke gezondheidszorg (met uitzondering van het bieden van psychosociale hulp bij rampen).» Openbare geestelijke gezondheidszorg wordt omschreven als: «de inzet ten behoeve van kwetsbare personen die niet uit eigen beweging hulp vragen of die hulp mijden terwijl vanwege de aard of complexiteit van hun problemen, maatschappelijke teloorgang of een lage kwaliteit van leven en welzijn dreigt of al aan de orde is, met het oog op het bieden van hulp aan of het laten aanvaarden van hulp door deze personen.» De gemeentelijke verantwoordelijkheid om deze personen toe te geleiden naar de juiste zorg of ondersteuning betreft zowel signalering als interventie. De gemeente identificeert een persoon die hulp nodig heeft, maar zich niet zelf met een hulpvraag meldt, legt contact met hem, inventariseert welke vormen van zorg en ondersteuning hem zouden kunnen helpen en tracht hem ervan te overtuigen hulp te aanvaarden.

Dit is geen uitbreiding van het takenpakket voor de OGGZ-doelgroep, dit behoorde al tot de taken van gemeenten. Het is bedoeld als verduidelijking van wat de wetgever bedoeld met maatschappelijke ondersteuning in relatie tot de OGGZ-doelgroep.

In de Wams wordt daarnaast een rechtsbasis gecreëerd voor de gegevensverwerking. Door de definitie van cliënt uit te breiden tot mensen ten aanzien van wie openbare geestelijke gezondheidszorg wordt ingezet, worden de regels inzake gegevensverwerking, zoals vastgelegd in hoofdstuk 5 van de Wmo 2015 van toepassingen en mag het college ook van personen die in beeld komen in het kader van de openbare geestelijke gezondheidszorg gegevens verwerken.

33. Worden alle wenselijke aspecten rondom bemoeizorg met de Wams geregeld?

Het wetsvoorstel Wams heeft tot doel knelpunten op het gebied van gegevensverwerking bij de aanpak van (ernstige) meervoudige problematiek in het sociaal domein weg te nemen. De GGD/GHOR Nederland heeft in aanloop naar het wetsvoorstel Wams aangegeven dat het ontbreken van een expliciete wettelijke grondslag voor de openbare geestelijke gezondheidszorg een belemmering vormt voor de uitvoering van hun werkzaamheden en de daarvoor benodigde verwerking van persoonsgegevens. Om te voorzien in een wettelijke grondslag voor de verwerking van gegevens, is het nodig die taak in de wet te expliciteren. De gegevens die voor de openbare geestelijke gezondheidszorg worden verwerkt, zijn meestal niet van de cliënt zelf verkregen, maar bijvoorbeeld van de politie, of de woningcorporatie, omdat het geregeld mensen betreft die zorg mijden. Met de voorgestelde regeling kan het college van B&W ook ten aanzien van mensen met wie zij bemoeienis heeft, maar aan wie nog geen voorziening is verstrekt, persoonsgegevens verwerken. Daarbij hoort ook het expliciteren van de taak van de meldpunten zodat

AVG-conform, in het kader van de doelbinding van de gegevensverwerking, op basis van een wettelijke grondslag persoonsgegevens kunnen worden verwerkt door de meldpunten in het kader van de OGGZ-taak.

34. Hoe kijken de bewindspersonen naar het opnemen van de OGGZ-taak voor gemeenten in de Wet publieke gezondheid (Wpg), aangezien de Wpg de organisatie van de openbare gezondheidszorg regelt?

Als het wetsvoorstel Wams wordt aangenomen, heeft het opnemen van de OGGZ-taak in de Wet publieke zorg (Wpg) geen toegevoegde waarde meer.

35. In de Beleidsreactie onderzoeksrapporten Fataal steekincident van 17 december 2024⁹ staat dat de ZVH-en vanuit J&V met incidentele middelen financieel worden ondersteund bij de implementatie van de Wet gegevensverwerking samenwerkingsverbanden (Wgs). Daarbij wordt bekeken of het mogelijk is dat er structureel privacy juristen en adviseurs zorg en veiligheid met specifieke kennis over gegevensuitwisseling kunnen worden toegevoegd aan de ZVH-en. Wanneer is er duidelijkheid over de inzet van adviseurs zorg en veiligheid en privacy juristen bij de ZVH? Waar hangt dit vanaf?

Dit maakt onderdeel uit van het verzoek van de vereniging Nederlandse Zorg- en Veiligheidshuizen (N-ZVH) om structurele financiering. Op basis van een nadere onderbouwing hiervan door de ZVH-en, zal hierover het nadere gesprek tussen met de vereniging N-ZVH en de Ministeries van VWS en JenV gevoerd worden.

36. Hoe worden deze functies precies ingevuld en is die invulling voor elk ZVH hetzelfde? Krijgt elk ZVH beschikking over deze functies?

De wijze waarop het bureau van de ZVH-en wordt ingericht, is aan de ZVH-huizen. Dat geldt ook voor de wijze waarop ZVH-en procedures vormgeven om te voldoen aan privacy-wetgeving.

37. In hoeverre leiden de genoemde initiatieven in de beleidsreactie op de parlementaire verkenning er ook toe dat ketenpartners elkaars taken op niveau van individuele casus leren kennen? Ontmoeten ketenpartners elkaar bij deze initiatieven ook concreet op reguliere basis?

Het Actieprogramma Grip op Onbegrip draagt bij aan de versterking van de samenwerking tussen ketenpartners binnen het zorg-, veiligheids- en sociaal domein die te maken hebben met personen met onbegrepen gedrag. Dit gebeurt zowel op regionaal als op gemeentelijk niveau. Een belangrijk onderdeel is dat betrokken partners betere structurele samenwerkingsafspraken maken en elkaar beter weten te vinden zodat deze betrokkenen bij individuele casussen goed op de hoogte zijn en samen kunnen doen wat nodig is. Het Actieprogramma stimuleert op verschillende manieren het continu leren en verbeteren binnen deze samenwerkingsverbanden. Rollenspellen, meelopen met elkaar en periodieke overleggen zijn concrete manieren om de afstemming en samenwerking te verbeteren.

38. In de Beleidsreactie onderzoeksrapporten Fataal steekincident wordt verwezen naar KEN!, het Kennis- en Expertisenetwerk voor privacy en gegevensdeling bij samenwerking in het sociaal, het zorg- en veiligheidsdomein, en de HUB privacy, waar ketenpartners ondersteuning over

⁹ https://www.tweedekamer.nl/kamerstukken/brieven_regering/detail?id=2024Z21296&did=2024D50327

gegevensdeling kunnen vinden. Hoe bekend zijn KEN! en de HUB privacy bij de relevante ketenpartners? Hoe wordt deze bekendheid vergroot?

De ZVH-en weten KEN! goed te vinden. Veel ketenpartners in het zorg-sociaal en veiligheidsdomein, zoals OM, Politie en Reclassering zijn bekend met KEN!. Het Ministerie van JenV werkt nauw samen met KEN! op verschillende onderwerpen waaronder de Zorg- en Veiligheidshuizen, Preventie met Gezag, Mensenhandel, en de Levenslooppaanpak. KEN! is onderdeel van het Platform Sociaal Domein. Een initiatief van het Rijk en de VNG voor ondersteuning van gemeenten en ketenpartners bij vraagstukken over privacy en gegevensdeling in het sociaal, zorg- en veiligheidsdomein. Via het netwerk van de alumni van de Leergang «Privacy en gegevensdeling» die KEN! verzorgt neemt de bekendheid toe. Er is nu ook speciale editie van de Leergang gericht op het sociaal domein. Via de steeds uitbreidende netwerken krijgt het KEN meer naamsbekendheid. De Hub privacy heeft momenteel bijna ca. 1.800 bezoekers per maand.

Meer mogelijkheden tot (gedwongen) hulpverlening bij zorgmijders

39. In de parlementaire verkenning is de aanbeveling gedaan om te verkennen wat de mogelijkheden zijn om gedragsaanwijzingen door de burgemeester op te leggen en wat de drempels daarbij zijn. Deze aanbeveling wordt niet opgevolgd. Kunnen de bewindspersonen alsnog ingaan op drempels en mogelijkheden voor het opleggen van gedragsaanwijzingen door de burgemeester? Kunnen zij daarbij ook mogelijkheden tot gedragsaanwijzing in andere wetgeving dan de Wet aanpak woonoverlast meenemen?

De Gemeentewet (artikel 151d) maakt het opleggen van gedragsaanwijzingen door de burgemeester mogelijk op grond van de Wet aanpak woonoverlast (Gemeentewet artikel 151d). Daarvoor bestaan op zichzelf geen drempels als de gemeenteraad die bevoegdheid ook in de verordening heeft vastgelegd. Het gaat hierbij om ernstige en herhaaldelijke hinder voor omwonenden die redelijkerwijs niet op een andere geschikte wijze kan worden tegengegaan. Bij overtreding van een gedragsaanwijzing (voorschrift) kan een last onder bestuursdwang (of last onder dwangsom) worden uitgeoefend door de burgemeester. Dit kan ook een tijdelijk huisverbod inhouden.

Het Centrum voor Criminaliteitspreventie en Veiligheid (CCV) heeft op haar website op basis van veel casuïstiek een groot aantal voorbeelden van gedragsaanwijzingen opgenomen als handreiking aan gemeenten (zie voetnoot 1). Ook aan mensen met verward/onbegrepen gedrag kan een gedragsaanwijzing worden opgelegd. Het is dan wel van belang, zoals het CCV tijdens het Rondetafelgesprek op 30 mei 2024 aangaf, dat er ingezet wordt op een aanpak met een juiste combinatie van hulp en handhaving. Dat betekent vanaf het begin samenwerken met de zorg, in gezamenlijkheid bepalen wat een overlastgever nodig heeft en afwegen of een gedragsaanwijzing met mogelijk een component hulpverlening zou kunnen bijdragen aan het stoppen van de overlast.

Ook de Wet bijzondere maatregelen grootstedelijke problematiek biedt de mogelijkheid voor het opleggen van een gedragsaanwijzing. Het gaat daarbij om het toepassen van selectieve woningtoewijzing in aangewezen kwetsbare gebieden waar de leefbaarheid en veiligheid onder druk staat. Als de gemeenteraad deze mogelijkheid ook heeft vastgelegd in de huisvestingsverordening kan aan woningzoekenden met een overlastgevend of crimineel verleden een huisvestingsvergunning worden

verleend waaraan voorschriften (ver- of geboden) zijn verbonden in de vorm van een gedragsaanwijzing.

40. Zijn de bewindspersonen van mening dat er meer uniformiteit nodig is in de wijze waarop gemeenten hun taken met betrekking tot bemoeizorg regelen?

Bemoeizorg is op grond van de Wmo 2015 de verantwoordelijkheid van gemeenten. De Wmo is een gedecentraliseerde wet. Het is aan het college om op adequate wijze uitvoering te geven aan de taken zoals deze in de wet zijn beschreven, waaronder bemoeizorg. Het is aan gemeenteraden om hier op toe te zien.

Als gevolg is er diversiteit in de organisatie van bemoeizorg. We erkennen dat dit soms lastig is. Daarom zijn we samen met Movisie bezig met een handleiding waarin aanbevelingen beschreven worden voor de uitvoering van bemoeizorg. Deze handreiking wordt eind 2026 opgeleverd.

41. Het Ministerie van VWS financiert een actieonderzoek door Movisie naar bemoeizorg en mogelijke verbeteringen. Het actieonderzoek focust zich op het verbeteren van ketensamenwerking. Hoe ziet die verbetering er concreet uit?

Movisie rondt het onderzoek naar bemoeizorg in 2026 af. Zij presenteren dan aanbevelingen om de ketensamenwerking voor het bieden van bemoeizorg te verbeteren. Vanuit het Ministerie van VWS kijken we welke bijdrage we kunnen leveren aan de aanbevelingen die uit het onderzoek komen. Onderdeel van het onderzoek is ook het maken van een handreiking waar de aanbevelingen in beschreven staan.

Inzet ervaringsdeskundigen

42. Kan het kabinet concreet aangeven wat de initiatieven uit de beleidsreactie betekenen voor het betalen van ervaringsdeskundigen bij de hulp aan personen met verward gedrag? Wanneer kan een ervaringsdeskundige wel en wanneer niet een beroep doen op betaling? Onder welke voorwaarden is zo'n consult declarabel?

Binnen alle subsidierondes van het actieprogramma Grip op Onbegrip is de inzet van ervaringsdeskundigen een voorwaarde. Dit moet in de begroting van de initiatieven inzichtelijk worden gemaakt. Wat een passende vergoeding is voor de ervaringsdeskundigen en naasten bepalen de projecten zelf. Ervaringsdeskundigen kunnen direct worden ingehuurd, via een detachering of op basis van een vrijwilligersvergoeding.

43. Hoe ziet de inzet van ervaringsdeskundigen bij de politie eruit?

De inzet van ervaringsdeskundigen is een vast onderdeel in het onderwijsaanbod, zowel inhoudelijk door het inbrengen van hun ervaringen over politie-optreden en bejegening door agenten ingeval van incidenten als bijvoorbeeld door rollenspelen. Deze vinden o.a. plaats tijdens trainingen en vakdagen.

44. Hoe gaan de ZVH-en, conform hun ambitie, meer ervaringsdeskundigen betrekken in de aanpak van complexe casuïstiek? Op welke termijn kunnen zij worden ingezet?

45. Zijn er ook na 2025 voldoende middelen om ervaringsdeskundigen te bekostigen?

Antwoord op vragen 44 en 45

In het Landelijk Kader van de ZVH-en is de ambitie opgenomen om het perspectief van de cliënt en van naasten te betrekken in de aanpak. Hoe dat precies wordt vormgegeven is nu nog niet uitgewerkt. Als duidelijk is hoe dit in de praktijk zal worden vormgegeven, zal gezamenlijk met de ZVH-en bekeken worden wat er verder nodig is voor implementatie. In een volgende voortgangsbrief kan hier een update over gegeven worden.

Huisvesting en verblijfsplekken

46. Hoe gaat de Minister van VRO de regie houden over het beleid rondom huisvesting bij personen met verward/onbegrepen gedrag? Hoe wordt de samenhang bewaakt tussen de diverse initiatieven en de uitrol van pilots, zoals de Skaeve Huse? Hoe worden deze initiatieven gemonitord en hoe wordt hierover (aan de Kamer) gerapporteerd?
47. Kunnen de bewindspersonen aangeven welke inzet er is om de Skaeve Huse landelijk uit te rollen en hoe gemeenten hiertoe worden aange-moedigd?
48. Welke rol speelt het Wetsvoorstel Versterking regie op de volkshuisvesting hierin? Kan het landelijk uitrollen van de Skaeve Huse in deze wet worden opgenomen?
49. Hoe wordt concreet bepaald voor welke aandachtsgroepen specifiek gebouwd wordt en wat de aantallen zijn? Waar moet de financiering vandaan komen?
50. In de beleidsreactie wordt een onderzoek van adviesbureau Companen uit 2024 genoemd, waarin inzicht wordt gegeven in de verschillende benodigde woonconcepten voor aandachtsgroepen, inclusief de behoefte en de kosten ervan. Wat wordt nu concreet gedaan met het advies van onderzoeksbureau Companen?

Antwoord op vragen 46, 47, 48, 49 en 50:

De regie op de aanpak personen met verward/onbegrepen gedrag ligt bij de Minister van BZK. Voor vraagstukken rond de huisvesting van personen met verward/onbegrepen gedrag is het wetsvoorstel Versterking regie volkshuisvesting, dat op dit moment bij uw Kamer ligt voor behandeling, van groot belang. In dit wetsvoorstel zitten verschillende elementen die zorgen dat overheden regie kunnen voeren over de huisvestingsvraag van personen met onbegrepen/verward gedrag. Die regie kan worden gevoerd door middel van de verplichte volkshuisvestingsprogramma's die overheden moeten maken en de verplichte urgentieregeling die wordt geïntroduceerd. Daarnaast wordt de realisatie van huisvestingsconcepten voor personen met onbegrepen/verward gedrag op verschillende manieren gestimuleerd.

Voor het deel van de groep dat zelfstandig kan wonen (met zorg, begeleiding of ondersteuning) is het beleid van de Minister van VRO gericht op het realiseren van passende en betaalbare woningen. Het gaat daarbij om verschillende aandachtsgroepen, waaronder dak- en thuisloze mensen, mensen die uitstromen uit een instelling voor beschermd wonen, forensische zorg, intramurale zorginstellingen (GGZ en Gehandicap-tenzorg), Jeugdzorg of (jeugd)detentie. Een deel van de mensen met verward/onbegrepen gedrag valt in bovenstaande categorieën. Gemeenten moeten in het volkshuisvestingsprogramma, dat zij op basis van het wetsvoorstel Versterking regie volkshuisvesting moeten vaststellen, rekening houden met de woonbehoefte van deze groepen en aangeven hoe zij gaan voorzien in de woonbehoefte.

Momenteel wordt gewerkt aan een afsprakenkader voor de huisvesting van aandachtsgroepen, dat op regionaal niveau onderdeel wordt van de woondeals. Het afsprakenkader aandachtsgroepen helpt gemeenten om

de huisvestingsopgave voor de eigen gemeente als de regionale opgave in beeld te brengen, en biedt input voor het op te stellen volkshuisvestingsprogramma. Bij het huisvesten van aandachtsgroepen zijn uiteenlopende woonconcepten in omloop, zoals begeleid wonen, kamertrainingscentra, beschut wonen, Skaeve Huse etc. Deze concepten voorzien daarmee in een meer bijzondere woonbehoefte van deze groepen. Adviesbureau Companen heeft onderzoek gedaan naar de huisvestingsbehoeften van aandachtsgroepen¹⁰.

Concreet wordt onderscheid gemaakt tussen de volgende woontypes:

- Geclusterde zelfstandige woningen
- Geclusterde onzelfstandige woningen
- Zorggeschikte woningen
- Overige zelfstandige huurwoningen
- Overige onzelfstandige huurwoningen

Deze classificatie in woningtypes geeft de mogelijkheid om generiek te sturen op woningbouw voor aandachtsgroepen, bijvoorbeeld met financiële regelingen. Op lokaal niveau zal altijd verdere conceptontwikkeling benodigd zijn. De opgave zelf zal deels bottom-up geformuleerd moeten worden. Regionaal ontstaat het beste zicht op de behoefte aan woningtypes door de woonzorganalyses die uitgevoerd worden om de huisvestingsopgaven voor aandachtsgroepen in kaart te brengen.

In het wetsvoorstel Versterking regie volkshuisvesting ook wordt ook geregeld dat in elke gemeente verplichte urgentie categorieën moeten worden opgenomen in de urgentieregeling. Het gaat dan om groepen mensen die onder de aandachtsgroepen vallen, en van wie de spoedige huisvesting met een groot maatschappelijk belang dat gepaard gaat en die zij voorrang krijgen bij de woonruimteverdeling. Daarnaast verplicht het wetsvoorstel gemeenten om regionale afspraken te maken over de evenwichtige verdeling van de woonopgave van deze wettelijk verplichte urgent woningzoekenden. Op die manier wordt gericht gestuurd op een passende bijdrage van alle gemeenten aan deze opgave.

Diverse woonconcepten worden op dit moment ingezet voor mensen met verward/onbegrepen gedrag, zoals Skaeve Huse en vormen van begeleid en gemengd wonen. Vorig jaar zijn de knelpunten die gemeenten ervaren bij de realisatie van Skaeve Huse al in kaart gebracht door het Ministerie van VWS, in samenwerking met de VNG en toegelicht in de voortgangsrapportage voortgang Nationaal Actieplan Dakloosheid en Beschermd wonen van 4 juni 2024¹¹.

Op 10 juni 2025 opent een nieuwe tranche van de Regeling Huisvesting Aandachtsgroepen, waarbij € 30 miljoen beschikbaar is om betaalbare woningen voor aandachtsgroepen te financieren. Onder de aandachtsgroepen vallen ook «personen met verward en onbegrepen gedrag in combinatie met een hoog veiligheidsrisico die zelfstandig wonen». Gemeenten kunnen woonconcepten als Skaeve Huse toevoegen om een deel van deze woonopgave in te vullen. Uiteindelijk is huisvesting een lokale aangelegenheid. Lokaal moeten gemeenten, corporaties, projectontwikkelaars, aanbieders en zorgkantoren samenwerken om passende huisvesting te realiseren door in te zetten op nieuwbouw, flexwonen en door het beter benutten van bestaande woonruimte.

Op 19 mei 2025 heeft de Kamer een brief ontvangen waarin wordt uiteengezet hoe dit kabinet de middelen die beschikbaar zijn voor de woningbouw, de komende jaren inzet. Het gaat om de Realisatiesti-

¹⁰ Onderzoek voorwaarden huisvesting aandachtsgroepen | Rapport | Rijksoverheid.nl

¹¹ Maatschappelijke Opvang | Tweede Kamer der Staten-Generaal

mulans, de Woningbouwimpuls, het Gebiedsbudget en de Grondfaciliteit en enkele bestaande, specifieke, regelingen.

51. Kunnen de bewindspersonen toelichten hoe wordt ingezet op preventie en tegengaan van dakloosheid door gemeenten en hoe coördinatie daarop plaatsvindt? Kan worden toegelicht hoe het tegengaan van huisuitzettingen door gemeenten eruit ziet?

Vanuit VWS worden gemeenten al breder ondersteund bij de huisvesting van aandachtsgroepen, bijvoorbeeld vanuit de middelen van het Nationaal Actieplan Dakloosheid en het actieplan dakloze mensen met een WLZ-indicatie, waarbij 5 tot 10 pilotregio's van start gaan om samenwerkingsafspraken te maken voor mensen die door het gebrek aan een passende woonzorgplek in de maatschappelijke opvang verblijven. Met verhuurders en de VNG is door het Ministerie van VRO afgesproken dat huisuitzettingen door betaalachterstanden zoveel mogelijk worden voorkomen, onder meer doordat gemeenten meer doen aan vroegsignalering bij schulden. Mede hierdoor is het aantal huisuitzettingen als gevolg van betaalproblematiek de afgelopen jaren afgenomen.

52. In de beleidsreactie staat dat het kabinet met de maatregelen in de Werkagenda aansluiting reguliere en forensische zorg van 24 november 2024¹² zal inzetten op meer passend zorgaanbod voor een specifieke groep mensen die langdurig klinisch verblijf nodig hebben waarbij ook beveiliging beschikbaar is. In de Werkagenda gaat Maatregel 3 inderdaad over het creëren van langdurig klinisch wonen en verblijf voor cliënten die vanwege de ernst van hun problematiek, vaak met forensisch profiel, nu nergens terecht kunnen. Is de realisatie van deze woonvoorzieningen al gestart?

De voorbereidingen voor de realisatie van langdurig klinisch verblijf zijn volop gaande. Momenteel wordt er gekeken welke zorgaanbieders dit zorgaanbod willen gaan bieden. Om hier meer bekendheid aan te geven zijn er een tweetal goed bezochte webinars geweest waar de landelijk projectleider toelichting op de plannen heeft gegeven en is er een nieuwsbrief verspreid. Zorgkantoren hebben dit zorgaanbod opgenomen in hun zorginkoopbeleid dat per 1 juni wordt gepubliceerd, zodat potentiële zorgaanbieders – na beoordeling van hun plannen – kunnen worden gecontracteerd en er later dit jaar gestart kan worden met de concrete realisatie van de eerste plekken. Afhankelijk van het animo onder zorgaanbieders, is de verwachting dat de eerste personen in het tweede kwartaal van 2026 kunnen worden geplaatst.

53. Hoe wordt maatregel 3 uit de Werkagenda gefinancierd? Voorziet deze maatregel in de bedden die benodigd zijn in zorginstellingen voor de ca. 1500 personen met verward/ onbegrepen gedrag en een hoog veiligheidsrisico?

Zoals toegelicht in de kamerbrief over de Werkagenda aansluiting reguliere en forensische zorg van 25 november 2024 voorziet maatregel 3 in het creëren van passend aanbod voor een specifieke groep van naar schatting 60 cliënten. Bij deze mensen is sprake van complexe problematiek, zoals een combinatie van gedragsproblemen, een verstandelijke beperking, problemen op het terrein van psychiatrie en verslavingsproblematiek, waarbij vaak noodzaak is tot (relationele) beveiliging. Daar waar ze verblijven heeft hun gedrag vaak een ontwrichtend effect op de teams die deze mensen begeleiden en behandelen. Ook (kwetsbare) mede cliënten

¹² <https://www.rijksoverheid.nl/documenten/rapporten/2024/11/25/tk-bijlage-werkagenda-fz-reguliere-zorg-tk-editie>

ondervinden hier nadelige gevolgen van. Op dit moment gaan ze vaak heen en weer tussen de forensische en reguliere zorg. Nergens zijn ze echt op hun plek en daarom worden ze met grote regelmaat overgeplaatst van de ene naar de andere voorziening. Deze zorg wordt bekostigd vanuit de Wet langdurige zorg (Wlz), aangezien uit de nadere uitwerking is gebleken dat deze specifieke groep cliënten zich kwalificeren voor de Wlz.

54. Is er zicht op het aantal personen met verward/onbegrepen gedrag die niet zelfstandig kunnen wonen, maar die geen beveiligingsproblematiek hebben? Zo ja, hoeveel? Wat gaat het kabinet voor deze mensen doen?

We hebben hier geen zicht op. Er is geen specifieke indicatie voor personen met verward/onbegrepen gedrag. Deze personen kunnen gebruik maken van regulier zorg- en ondersteuningsaanbod binnen de Wmo en Wlz, zoals Beschermd Wonen en ggz.